

● Faktablad

Lära sig ett nytt språk som vuxen

Att lära sig ett nytt språk som vuxen handlar inte bara om att plugga in glosor och grammatik. Det handlar lika mycket om att koppla sina egna erfarenheter och känslor till nya ord, begrepp och kunskaper. På en arbetsplats där människor med olika språklig bakgrund jobbar tillsammans kan det uppstå problem med att förstå varandra, men också ge fler erfarenheter, fler sätt att se på olika situationer, och fler möjliga lösningar.

Språkinläring – ett krävande arbete

Det kan vara svårt att förstå vilket arbete det är att lära sig ett nytt språk, till exempel svenska, i vuxen ålder. För att klara ett vanligt vuxenliv i Sverige, förstå nyhetssändningar och tidningsartiklar och kunna följa instruktioner och anvisningar krävs cirka 50 000 ord. Det motsvarar ungefär ordförrådet hos en sjuttonåring som ofta läser och/eller lyssnar till texter, förutsatt att hen har lyssnat på mycket högläsning som liten. En sjuttonåring som inte läser eller lyssnar på texter har ett ordförråd på 15 000 - 17 000 ord. Det egna läsandet är alltså grundläggande för att utveckla ordförrådet, men också högläsning, samtal, berättelser och diskussioner.

För andraspråksinläraren räcker det inte med att lära sig ett nytt ordförråd. Hen ska också lära sig olika böjningsformer, rätt ordföljd, och rätt uttal och satsmelodi på det nya språket. Dessutom måste hen förstå talesätt, ordspråk och till exempel humor, ironi och underförstådda budskap. Och ju större skillnad det är på det nya språket och det egna modersmålet, desto längre tid tar det att lära sig det nya språket.

Språkinläringen påverkas också av faktorer som personens ålder, utbildning, tidigare språkkunskaper och kontakter med främmande språk. Det finns också gränser för vad som är möjligt att lära in, begränsningar som beror på hur våra hjärnor fungerar. Förmågan att härma ett språks melodi (prosodi och uttal) är till exempel begränsad efter de tidiga tonåren.

Även den personliga situationen påverkar förmågan att lära sig ett nytt språk som vuxen.

Språkinläring och språkutveckling påverkas av

- Inre motivation, alltså en egen stark vilja att lära sig det nya språket.
- Yttre motivation, till exempel omgivningens krav och förväntningar.
- Skillnaden mellan modersmålet och det svenska språket.
- Utbildningsbakgrund och ålder.
- Bemötande och erfarenheter av kontakt med svenskar och det nya språket.
- Oro, stress och andra psykosociala faktorer.

● Faktablad – Lära sig ett nytt språk som vuxen

- Vilka vinster som finns med att lära sig det nya språket. Vinster kan till exempel vara att bli accepterad, delaktig och kunna använda sin yrkeskompetens fullt ut.
- Möjligheter till stöd och hjälp på och utanför arbetsplatsen.

Språket är allas ansvar

Språkutveckling sker inte isolerat utan i umgänge med andra människor, och den som håller på att lära sig språket behöver få stöd, uppmuntran och förståelse från omgivningen. På arbetsplatsen är det därför allas ansvar att skapa en miljö som präglas av öppenhet, nyfikenhet och intresse för språk och kommunikation. Det är en miljö som främjar språkutveckling.

Läs vidare

- Faktablad – Medarbetarsamtal om språkfärdigheter
- Faktablad – Sociala koder, arbetsmiljö och språkutveckling
- Faktablad – Yrkessvenska är mer än ord

Underlag till Faktablad – Lära sig ett nytt språk som vuxen

Eva Stilling, språkkonsult i svenska, skrivpedagog, utbildare av språkombud och språkombudsutbildare

